

היבטים לשוניים בפרשת פינחס תשף

דקדוקי קריאה בפרשת פינחס ובהפטרה ובראשון של מטות

כה יא **בְּקִנְיָאֵי**: הנו"ן רפויה בשוא נח, עם זאת יש להשמיע האל"ף, לא – בְּקִנּוּ. וכן **בְּקִנְיָאֵי**: ולא – בְּקִינְיָי
כה יב **שָׁלוֹם**: בחלק מספרי התורה הוא"ו של 'שלום' קטועה¹
כה יג **וְהִיְתָה לוֹ**: טעם נסוג אחור לה"א הראשונה ודגש חזק בלמ"ד מדין אתי מרחיק, עם זאת היר"ד בשוא נע. **לְאַלְהִיּוֹ**: האל"ף כלל אינה נשמעת
כה טו **כְּזָבִי**: הכ"ף בקמץ קטן והב"ת דגושה; **רָאשׁ אֲמוֹת בֵּית-אָב בְּמִדְיָן הוּא**: אין להתעכב על **אָב**, ויש להאיץ מעט את קריאת התיבה **בְּמִדְיָן** להסמיכה לתיבה שלפניה שהרי הטפחא היא כאן המפסיק העיקרי
כה יח **כִּי צִרְרִים**: תיבת **כִּי** במונח ואיננה מוקפת לזו שלאחריה. **הַמִּכָּה** בטעם מרכא, **בַּיּוֹם-הַמִּגְפָּה** הב"ת רפה. **עַל-דִּבְרֵי-פִעְעוֹר**: גם כאן וגם בהמשך הפסוק **דִּבְרֵי** במקף ולא במונח
כו ג **בְּעֶרְבָתָהּ**: געיה בע"ן והר"ש בשווא נח
כו ו **הָרְאוּבֵנִי**: האל"ף כלל אינה נשמעת, כאילו כתוב 'הרובני'²
כו ט **קְרִיאֵי הָעֵדָה**: כאן הכתיב הוא **קְרוּאֵי** והקרי **קְרִיאֵי**, בתחילת הספר – הפוך! **בְּעֵדַת-קָרָח**: העמדה קלה בב"ת למנוע הבלעת הע"ן החטופה, בדומה גם בהמשך פס' י **בְּאֶכְלֵךְ**
כו יד **שְׁנֵים וְעֶשְׂרִים אֶלֶף**: יש להאיץ את קריאת תיבת **אֶלֶף** להסמיכה לתיבה שלפניה שלא יישמע 'שנים ועשרים, אלף ומאתים'. **22,200** ולא **1,222** נכון הדבר גם בהמשך הפרק
כו טז **לְאַזְנֵי**: האל"ף בקמץ קטן
כו יז **לְאַרְוֹד**: הלמ"ד פתוחה
כו כ **לְשִׁלָּה**: במלרע
כו כג **לְפָנָהּ** במדויקים: הו"ו רפה ללא דגש
כו לג **לֹא-הָיָה לוֹ**: טעם נסוג אחור לה"א **מִחֻלָּה**: הח"ת בשוא נח ולא בחטף
כו מה **לְחֹבֶר**: החית בסגול ולא בצירי
כו נג **לְאַלָּה**: למ"ד קמוצה
כו נד **וְלַמַּעֲטָה**: המ"ם בשווא נח
כו נט **יִלְדָּהּ**: יש להיזהר לא להניח את השווא שבלמ"ד, אחרת משנה משמעות. ובמיוחד לקוראים קמץ כפתח.
כו סב **הַתַּפְקִדוֹ**: ה"א בקמץ קטן תי"ו בשוא נח; פ"א בקמץ רחב, והקו"ף בשווא נע
כו סד **לֹא-הָיָה אִישׁ**: טעם נסוג אחור לה"א הראשונה
כו ג **בְּעֵדַת-קָרָח**: העמדה קלה בב"ת למנוע הבלעת הע"ן החטופה. **לֹא-הָיָה לוֹ**: טעם נסוג אחור לה"א
כו יג **וְרִאֲיָתָה אֹתָהּ**: הטעם לא עבר לתי"ו³. **וְנִאֲסַפְתָּ** מלרע, הטעם בתי"ו מקומות נוספים (בפרק זה) שו"ו ההיפוך לעתיד הפכה למלרע:
וְסִמְכָתָּ וְהַעֲמַדְתָּ וְצוּיָתָה וְנִתְתָּה
כו יח **רָעָה**: אי הקפדה על קריאת הע"ן כהלכה עלולה לגרור אחריה שינוי משמעות
כו כא **וְשָׂאֵל לוֹ**: טעם נסוג אחור לשי"ן
כו ד **הַכֶּבֶשׂ אֶחָד**: תיבה **אֶחָד** ללא ה"א הידיעה⁴

¹ אינו משנה את הקריאה אבל עלול לבלבל את הקורא

² בחומשים סימנו געיא ברי"ש (עקב ריחוקה מהטעם) שעלולה להטעות לשוא, בעיקר מי שרגיל לקרוא כך.

³ כך הוא בד"כ בל"ה בנין קל

⁴ בפרשת תצוה יש שינויים אחדים וכדאי לשים לב

כח כד כָּאֱלֹהִים: בלא מעט קהילות קיים מנהג מיותר לפיו הקהל מלווה את בעל הקריאה בזמן שהוא קורא תיבה זו⁵ במקרה כזה ועל מנת לתת לאנשים לשמוע את הקורא, כדאי להמתין מעט לפני קריאתה

כח כו בְּהַקְרִיבְכֶם: אזלא-גרש באותה תיבה, גם הב"ת השנייה בשווא נע. בְּשִׁבְעַתֶּיכֶם: הטעמה משנית בע"ן, מאיילא, צורתו כמו הטפחא. מְקַרְא-קִדְשׁ: יש געיא (מתג) במ"ם, עם זאת השוא בקו"ף נח. כן הדבר גם בהמשך.

כט א כט ז וּבְעֶשְׂוֹר: העמדה קלה בב"ת להדגשת הסגול המורה על מיודע כ-לה: יש לשים לב להבדלים הדקים בין המקראות, פעמים עם וא"ו החיבור ופעמים ללא (לה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי, מִנְחָתָהּ, מִנְחָתָם), לפעמים בלשון יחיד ולפעמים בלשון רבים (לג בַּמִּסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּטָם)

הפטרות פינחס, ירמיהו א; ב א-ג:

א א יִרְמְיָהוּ: המ"ם בשווא נע למרות מה שנהוג בקרב רבים לקרא שם חירק
א ב לְמַלְכוֹ: המ"ם בקמץ קטן
א ג בֶּן-יִאשִׁיָּהוּ: השי"ן בחירק חסר והי"ד דגושה וקמוצה, נכון הדבר גם לגבי צִדְקִיָּהוּ
א ה אֶצְרָךְ: הצד"י בקמץ קטן, והשוא בר"ש נח
א ט וַיָּנֶע: במלרע, הי"ד בפתח לא בחירק
א י לְנִתּוֹשׁ וּלְנִתּוֹץ: בשתי המילים הת"ו רפויה. וּלְהַאֲבִיד: הלמ"ד בשווא נח ויש להעמיד קלות את קריאת הה"א למנוע הבלעת האל"ף החטופה: ול-ה-אביד
א טו הַנֶּגֶז: השוא הוא נח, על אף הקושי. וְעַל כָּל-עָרֵי יְהוּדָה: טעם טפחא בתיבת וְעַל
א טז לְאֱלֹהִים: יש לקרוא ללא אל"ף ללהים
א יז תֹּאזָר: האל"ף בשווא נח. אֶצְוֶךָ: כ"ף סופית מודגשת
א יט וְלֹא-יִוָּכְלוּ לָךְ: טעם נסוג אחור ליר"ד והכ"ף אחריה בשווא נע
ב ב וּקְרֹאתָ: במלעיל
ב ג יִשְׂרָאֵל לִי: להזהר מהבלעת למ"ד (רווח בין הדבקים), האל"ף של שם ה' אינה נשמעת. יִאֲשָׁמוּ: האל"ף בשווא נח

ראשון של מטות

יש לשים לב ולהקפיד על המפיקים המופיעים לעתים קרובות בקריאה זו ולא להיכשל, לדוגמא, בין 'אשה' ל'איש':

ל ג אֹ-הַשֶּׁבַע: במלעיל לְאֶסֶר אל"ף בשוא נח, אינה נחה ואינה בחטף
ל ה כָּל-נִדְרֵיהֶּ: כבר שמעתי קוראים 'המקפידים' לבטא יר"ד אחר הר"ש, מנהג פסול מיסודו שאין לו על מה להישען. כמובן שנכון הדבר גם לגבי וַאֲסָרֶיהָ
ל ו שָׁמְעוּ: השי"ן בקמץ קטן. וַיֵּל: אין להשמיע את האל"ף של תחילת שם ה', לקרא כאילו כתוב 'ודוני'. יִסְלַח-לָהּ: געיה ביר"ד, עם זאת הסמ"ך בשוא נח
ל י וְנָדָר הַנּוֹ"ן בצירי
ל יג וּלְאֶסֶר: הלמ"ד בשווא נח
ל יד כָּל-נִדְרֵי הַנּוֹ"ן בצירי. לְעֵנֶת: הנו"ן בדגש חזק, לשון ענוי הנפש

כו טז לְאִזְנֵי מִשְׁפַּחַת הָאֲזִנִּי אור החיים. לֹאֲזִנִּי. פִּירֵשׁ רש"י אומר אני שזו משפחת אצבון ואין אני יודע וכו' עד כאן.

⁵ אולי כי פסוק זה נקרא במפטיר ימים טובים של פסח ובחול המועד פסח...

ואין נראה להמציא דבר שאין לו טעם ואינו מדבריהם ז"ל. ועוד קשה שבמדרש ר' תנחומא אמרו וזה לשונם וכשאתה מונה משפחת גד אין שם אצבון כי חסר על הזנות בעצת בלעם עד כאן.

א"ה. שתי קושיות על רש"י. ראשונה, מניין לרש"י לומר שאזני הוא אצבון בלי מקור ואין סברא לומר כן. שניה, דברי רש"י בסתירה למדרש שמשפחת אצבון חסרה בגלל המגפה על דבר פעור. רש"י עצמו על פס' יג ממאן לקבל זאת, כי שבט שמעון במניין שבפרשה הוא 22200 לעומת 59300 ההפרש הוא יותר מ-24000 ולכן רש"י מבין שכל עשרים וארבעה אלף שמתו במגפה הם משבט שמעון ואצבון הוא משבט גד.

אשר על כן היה נראה כי אזני היא משפחה אחרת שיצתה מגד, כי מן הסתם היו בכל שבט ענפים אחרים לבד מאותם שנבנית מהם המשפחה והיו נקראים על אחיהם ולפעמים יגדל הענף ההוא ותקרא המשפחה על שמו, אלא שמצאתי בפסיקתא וזה לשונם אזני זה אצבון שנאמר בפרשת ויגש מלשון אצית והאזין עד כאן, כפי זה הוא השם עצמו ואין הכתוב מקפיד על שינוי השם כשיהיה במשמעו שם הראשון, ורש"י ז"ל רוח הקודש הופיע בו וכיון אל דברי חז"ל:

א"ה. באמת מפליא, לרש"י שנהירים לו דברי חז"ל למה אומר בלשון 'אומר אני'. רש"י מואן בדברי המדרש כאן, והפסיקתא נעלמה ממנו. רש"י מזכיר את הפסיקתא במקומות אחרים, הספר הגיע לידיו. יתכן שרש"י לשיטתו מפס' יג אומר שנראים לו דברי הפסיקתא במקום אחר מדברי המדרשים כאן, ויתכן שבאמת נעלמה ממנו כאשר עסק בפרשת פינחס. ולכן אומר את הלשון 'אומר אני'. לדעת 'אור החיים' נעלמו ממנו דברי הפסיקתא לפחות לפי שעה, וכיון מדעתו ברוח הקודש שאזני הוא אצבון.

כז כא **בְּמִשְׁפַּט הָאוֹרִים** בספר 'חומש הגר"א' מביא מדבריו בספר דקדוק ופירוש על התורה אֹרֹךְ הוּא מִשְׁקַל פֹּל ויש ג"כ על משקל פֹּל והריבוי בא ביו"ד כזכרים אורים (בניגוד לאור – אורות) אֹרִיךְ.... והחילוק.... כי הבא על משקל פֹּל הוּא שם עצם, ופֹל בשורק קרוב לשם המקרה ע"כ. נתקשיתי בהבנת הביטוי 'שם המקרה'. ידידנו יובל שילוני שלח אלי

ב'דקדוק ופרוש על התורה' ע' קלז: "שם המקרה הוא החכמה עצמה שאין לה מציאות בלתי נושא."

בהערתי שם (11): המדקדקים הראשונים קראו **שם המקרה** לשם עצם מופשט. למשל ראב"ע, צחות בדקדוק, שער השמות: "...והחלק השני, שם שאיננו עצם דבר רק הוא מקרה כמו חכמה, גבורה, עצה..."

שם ע' ריג הגר"א על המלה אור, אומר על אור: "...ובשורק קרוב לשם המקרה". כנראה כוונתו לאורים (ותומים). כי יש גם אור מוחשי כמו הָאֵחַ חַמּוֹתִי רְאִיתִי אור

(ישעיהו מד, טז).

הרב עמרם אייזנשטיין נר"ו האם 'מקרא קודש' קשור לאיסור המלאכה

בפרשת השבוע כתוב **{כח-יח}** בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא-קֹדֶשׁ כָּל-מְלָאכָת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: **{כח}** וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מְלָאכָת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: **{כט-א}** וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׂבִיעִי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מְלָאכָת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: **{יב}** וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׂבִיעִי מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מְלָאכָת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְחַגְתֶּם תָּג לִי שְׂבַעַת יָמִים: **{לז}** בַּיּוֹם הַשְּׂמִינִי עֲצַרְתָּ תִּהְיֶה לָכֶם כָּל-מְלָאכָת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

וכן ההטעמה בספר ויקרא **{כג-ג}** שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי שַׁבָּתוֹן מִקְרָא-קֹדֶשׁ כָּל-מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ שַׁבָּת הוּא **{ד}** בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מְלָאכָת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: **{ח}** וְהִקְרַבְתֶּם אֵשָׁה לִי שְׂבַעַת יָמִים בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי מִקְרָא-

קִדְשׁ כָּל-מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: **{כא}** וּקְרֹאתֶם בְּעֶצֶם | הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא-קִדְשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם בְּכָל-מוֹשְׁבֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם: **{לה}** בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא-קִדְשׁ כָּל-מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

בכל הפסוקים הללו יש הפסק בציווי של 'מקרא קודש' המחברו עם התאריך, ואח"כ כתוב את איסור המלאכה. ומבואר שימקרא קודש הוא דבר לעצמו, ו'כל מלאכת עבודה לא תעשו' הוא דבר נוסף. והיינו כדפירשו בסיפרי ש'מקרא קודש' היינו במאכל ומשתה וכסות נקייה. [וביו"כ רק ביכסות נקייה].

ומצאנו בפרשת השבוע מקום שפסוק הטעמים שונה. שבפסוק **{כח-כו}** וּבַיּוֹם הַבְּכוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה בְּשִׁבְעַתֵיכֶם מִקְרָא-קִדְשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: לא הפסיק באתנחתא בימקרא קודש יהיה לכסי, אלא ב'שבועתיכם'. וחיברו את ציווי המקרא קודש, עם איסור המלאכה. וצ"ב מאי שנא מכל הפסוקים הנ"ל.

והנה בסיפרי כאן אמרו: 'וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליי' למה נאמר, לפי שהוא אומר 'עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום', יכול מנה חמשים – והקריב מנחה בחמשים ואחד, ת"ל 'וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליי'.

וא"כ מבואר שתחילת הפסוק כאן אינו רק תאריך כמו בפסוקים הנ"ל, אלא זה דין. וא"כ י"ל שזו הסיבה שימקרא קודש יהיה לכסי מחובר ליכל מלאכת עבודה וגוי, כי הדין של מקרא קודש ראוי יותר שיתחבר לדין של איסור המלאכה, מאשר לדין של חיוב הבאת שתי הלחם.

משא"כ בכל הפסוקים הנ"ל שזה רק תאריך, ראוי שהדין הראשון של מקרא קודש יתחבר לתאריך, ואח"כ הוסיף את הדין השני של איסור המלאכה.

ע"כ הרב עמרם נר"ו. יש לציין שהמקרא מפרשת אמור וקראתם ב'עצם' | היום הזה מקרא-קִדְשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם בְּכָל-מוֹשְׁבֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם: האתנח רחוק למדי מראש הפסוק, ובקטע שלפני האתנח יש הפרדה בין מקרא קודש לאיסור המלאכה, במקרא של חג השבועות אצלנו בְּשִׁבְעַתֵיכֶם // מִקְרָא-קִדְשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מִלְאכַת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: מקום האתנח במקום יותר 'נוח', ולדברי ידידנו בא לציין את הדין שהקרכת שתי הלחם דווקא בשבועות ולא ביום החמישים ואחד.

כח כז הרב יהודה גנוט נר"ו 'אחד תרגום' ע"פ חכם אחד למה נקרא חג השבועות/הקציר בשם "עצרת"? הפעם הראשונה שבה מוזכר חג השבועות בתורה היא בפרשת משפטים, ושם הוא נקרא חג הקציר. וְחַג הַקָּצִיר בַּפָּנִי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה (שמות כג, טז) שמות פרק כג, יד-טז. בפעם השניה והששית, בפרשת כי-תשא נוכן בפרשת ראה (דברים פרק טז, יא), נקרא חג השבועות, אבל הסיבה לקריאת שם זה והיא המצוה לספור שבעה שבועות, עדיין איננה כתובה וְחַג שִׁבְעַת תַּעֲשֶׂה לָּךְ בַּפָּנִי קָצִיר חֲטִיט (שמות לד, כב).

בפרשת אמור מופיע גם הציווי לספור שבעה שבועות, והקרנן המיוחד של החג הזה, שהוא שתי הלחם. ביחד עם שתי הלחם מקריבים שבעה כבשים, פר אחד ושני אילים לעולה, שעיר חטאת, ועוד שני כבשים שהם קרבן שלמים. ואולם, כאן לא נקרא החג בשם מלבד הביטוי 'מקרא קודש', וּסְפַרְתֶּם לָכֶם ... מִמוֹשְׁבֵיכֶם תִּבְיֹאוּ ... וּקְרֹאתֶם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא קִדְשׁ יִהְיֶה לָכֶם (ויקרא כג, טא).

בפרשתן (סו ט) מופיע החג הזה כחג הביכורים וגם כחג שבועות וגם מקרא קודש. וּבַיּוֹם הַבְּכוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה בְּשִׁבְעַתֵיכֶם מִקְרָא קִדְשׁ יִהְיֶה לָכֶם. המעניין הוא שבבלשון חז"ל נקרא החג הזה דוקא בשם עצרת, שם שאינו מופיע בתנ"ך כלל לחג הזה, אלא דוקא ליום השמיני של סוכות (ויקרא כג, לו). במדבר כט, לה), וליום השביעי של פסח (דברים טז, ח) במשנה מופיעה המלה 'עצרת'

24 פעמים, וכולם מתייחסים לחג השבועות. חג השבועות בשם זה אינו מוזכר כלל במשנה!

המקור היחיד שעליו ניתן אולי להסתמך כשקוראים לחג השבועות 'עצרת' הוא **תרגום אונקלוס**. שמתרגם את המלה 'בשבועתיכם' – "בעצרתכון" וביומא דבכוריא בקרוביכון מנחתא הדתא קדם ה' **בעצרתכון** מערע קדיש יהי לכון כל עבדת פולחן לא תעבדון וכה נאמר על כך בפסיקתא, (פסיקתא זוטרתא פרשתן קלו): **וז"ל אמר רבי טוביהו ברבי אליעזר ז"ל: חזרתי על כל עניני המועדות ולא מצאתי חג שבועות שנקרא עצרת. ורבותינו ז"ל קראו בכל מקום עצרת לחג השבועות והוא לשון תרגום אונקלוס הגר בעצרתכון, ע"כ.**

לא מצאתי עדיין הסבר המניח את הדעת למה לשון חכמים אשר הוא לחוד (ע"ז נח:), שינו כ"כ מלשון התורה, אציין רק שכבר מצאנו דוגמתו ואפילו באופן מחודש ממנו בחג הפסח, בעוד שעם זה ניתן בעבור הקרבן שמקריבים בו והוא מתאים יותר למקרא מ"מ בחרה התורה לכנותו חג המצות עד כדי **"את חג המצות תשמר"** (שמות כג, טו) **וְעִשִּׂיתָ פֶּסַח** (דברים טז, א).... ואילו כיום שאין לנו בעוה"ר את הזכות להקריב קרבן פסח, הננו מכנים אותו באדיקות בעקבות חז"ל כמובן "חג הפסח" במקום "חג המצות", והוא פלא.

החידוש הגדול בדברי הפסיקתא, שעד דבריו היינו יכולים לומר שמכיון שהתרגום נועד לעמי הארץ וכו', לכן בחר לכנות את חג השבועות בלשון הרווח בין ההמון, מגיע רבי טוביהו ואומר: לא כן! אדרבה אונקלוס הוא המקור! הוא טבע להמון העם את כינוי החג [ומי יודע מה עוד...]. ומשכך מתעצמת הקושיא, למה בחר אונקלוס, בהשראת/הוראת רבותיו ר' אליעזר ור' יהושע, לקרוא לחג דוקא "עצרת" מה שאינו "תרגום" כלל ל"שבועתיכם". ע"כ אחד תרגום ע"פ חכם אחד.

פֶּן לַחֲכָם וַיִּחַכֶּם-עוֹד

אנא שלחו את הערותיכם!

הכתובת למשלוח: eliyahule@gmail.com

הערות מתקבלות גם באנגלית.

הודעה מאתר "לדעת" כאן תוכלו להוריד גליונות פרשת השבוע מדי שבוע (גם גליוננו מופיע

שם): <http://www.ladaat.info/gilyonot.aspx>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באוצר החכמה בפורום דקדוק ומסורה

<http://forum.otzar.org/forums/viewtopic.php?f=45&t=10317&p=272195#p272195>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באתר דרשו <http://www.dirshu.co.il/?p=140390>

אם אתה מתעניין

בהגטים הלשוניים של התורה

(לשון המקרא, המשנה, התלמוד וכו')

אתה מוזמן להרשם (בתנאים)

לקבלת דוא"ל בנושאים לשוניים

בכתובת: franklashon@gmail.com

© ג'א להחכים את עצמך ואת שאר המכותגים ©